

[Bilgrav-Nielsen.]

Det fremtræder ganske klart af klimaudvalgets betænkning, at mange forskellige forhold tilsammen er af stor vigtighed for, at en talsmandsordning kan fungere. Lad mig her til slut blot nævne et enkelt område, nemlig omgangsformen. Ingen skal forvente noget som helst samarbejde mellem menige og befalingsmænd, hvis kadaverdisciplinen opretholdes for sin egen skyld. Urimelige og unaturlige skel mellem menige og befalingsmænd, skabt af mere eller mindre obscure tiltaleformer og hilsepligt, kan meget vel vise sig at være den alvorligste hindring for et bedre klima.

Sluttelig skal jeg blot udtrykke mit håb om, at der, som det anføres i bemærkningerne, indføres lignende samarbejdsregler i civilforsvaret og i de civile lejre.

Med disse ord skal jeg anbefale, at man stemmer for de af det radikale venstre stillede ændringsforslag og stemmer imod de af socialistisk folkeparti alene og af liberalt centrum stillede ændringsforslag.

Antonsen: Som omtalt i lovforslagets § 1 er formålet med denne lov at fremme den enkeltes trivsel, styrke fællesskabet og øge forsvarets effektivitet. Jeg vil gerne som oplæg til en omtale af det ændringsforslag, vi har stillet fra liberalt centrums side, især understrege ordene „styrke fællesskabet“. Der bliver jo ikke noget fællesskab, hvis det kun er topledelsen og de menige, der skal samles i de kontaktudvalg, som nu oprettes. Det er helt rimeligt, at alle de personelgrupper, der findes ved de enkelte militære enheder, får mulighed for at deltage i disse kontaktudvalgsmøder; det er nødvendigt, for at man kan opfylde den del af formålsparagraffen, der taler om at styrke fællesskabet.

Jeg var ved første behandling inde på at argumentere for det, der nu er formuleret i vort ændringsforslag, og blev mødt af modargumenter fra forsvarsministerens side. Ministeren anførte, at når det ikke var fastlagt, at de øvrige personelgrupper skulle deltage i kontaktudvalgets møder, var det, fordi man ved at fastslå noget sådant ville hindre de menige i at snakke åbent og frit og, som forsvarsministeren sagde, komme ud af busken. Vi mener, at det er helt forkert, at forsvarsministeren ved at lave kon-

taktudvalgene, som det nu er foreslået, vil give de menige en falsk sikkerhedsfølelse. De tror, de kan tale frit; de sidder kun over for denne ældre, hyggelige oberst eller anden chef på stedet og kan tale frit ud af busken; men i virkeligheden vil alt det, de siger, jo blive refereret.

Vi mener også, at det er forkert over for de andre personelgrupper, de faste officerer, specialofficererne, de værnepligtige befalingsmænd — eventuelt reserveofficererne, hvis der er særlig mange af dem på et tjenestested — at der her drøftes forhold vedrørende tjenestestedet, som de ikke har mulighed for at komme med kommentarer til før ved en efterfølgende samtale med chefen. Det er jo sådan — det fastlægges i kundgørelsen — at referater af møderne i kontaktudvalgene skal indsendes til værnskommandoerne, og det vil bemeldt sige, at der er mulighed for forkerte oplysninger og for, at misforståelser kan komme til at gå videre i disse referater, uden at der ved mødet har været mulighed for at få en bredere drøftelse. Vi mener kun, at man kan styrke fællesskabet og forbedre arbejdsklimaet for alle i forsvaret, såfremt man vedtager det ændringsforslag, vi har stillet til § 12.

Derudover skal jeg meddele, at vi fra liberalt centrums side kan støtte 2 af de ændringsforslag, der er stillet, nemlig ændringsforslagene nr. 2 og 5 stillet af hr. Bilgrav-Nielsen. Det første siger, at en tredjedel af en valggruppes medlemmer skriftligt kan kræve afholdt et nyt talsmandsvalg, og det andet drejer sig om, at afgørelsen om en talsmands forflyttelse eller udtagelse til befalingsmandsuddannelse træffes af værnscchefen. Det fremgår jo helt klart af flertallets bemærkninger — og det har hr. Bilgrav-Nielsen også fremhævet her — at man i og for sig er enig i, at det skal foregå på den måde, og så ser jeg ingen grund til, at det ikke er lovfæstet.

Vi kan desuden give støtte til det følgende, der i betænkningen er fremhævet af mindretallet, socialistisk folkeparti og det radikale venstres medlemmer af udvalget: at talsmændene bør have ret til i tjenestetiden at afholde samlede møder af højst 1 times varighed ugentligt, og at disse talsmænd skal have ret til 1 dags tjenestefrihed om måneden til varetagelse af deres